

Arbejdsmarkedsstyrelsen
ams@ams.dk
alh@ams.dk
ljs@ams.dk

STRANDGADE 56
DK-1401 KØBENHAVN K
TEL. +45 32 69 88 88
FAX +45 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 11. januar 2011

J.NR.

540.10/24560/SWG

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, lov om individuel boligstøtte og lov om social service (Ændring af 450 timers reglen til en 225 timers regel, uændret boligstøtte ved nedsættelse af kontanthjælp, reduktion af boligstøtten ved manglende forældreansvar m.v.)

1. Indledning

Ved e-mail af 20. december 2010 har Arbejdsmarkedsstyrelsen anmodet om senest den 4. januar 2011 at modtage Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, lov om individuel boligstøtte og lov om social service (Ændring af 450 timers reglen til en 225 timers regel, uændret boligstøtte ved nedsættelse af kontanthjælp, reduktion af boligstøtten ved manglende forældreansvar m.v.).

På grund af den korte høringsfrist har det af ressourcemæssige årsager ikke været muligt for instituttet at besvare høringen inden den 4. januar 2011.

2. Lovforslagets indhold

Med lovforslaget ændres den gældende 450 timers regel på kontanthjælpsområdet til en 225 timers regel. I dag skal ægtefæller i et ægtepar, der modtager kontanthjælp, efter sammenlagt to år på kontanthjælp kunne dokumentere, at de har udført 450 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de sidste to år for ikke at miste den ene kontanthjælp. Reglen omfatter også ægtepar, hvor den ene ægtefælle er i ordinært ustøttet arbejde, og hvor den anden modtager kontanthjælp. Med forslaget ændres dette således, at ægtefæller i et ægtepar, der modtager kontanthjælp, fremover efter sammenlagt et år på kontanthjælp skal kunne dokumentere, at de har udført 225 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for det seneste år.

Det foreslås endvidere, at nedsættelse af kontanthjælp i bestemte situationer ikke længere skal kunne kompenseres gennem en forhøjelse af boligstøtten. Dette betyder for eksempel, at boligstøtten ikke vil kunne blive opreguleret som følge af, at kontanthjælpen efter seks måneder nedsættes med 622 kr. (2010-tal) for ægtepar.

Det foreslås endvidere, at den del af en given boligstøtte, som vedrører et barn, skal bortfalde, hvis kommunen træffer afgørelse om manglende efterlevelse af et forældreplæg efter lov om social service, eller hvis kommunen træffer afgørelse om bortfald af ungeydelsen som følge af reglerne om unges pligt til at deltage i uddannelse m.v. Kommunen pålægges i den forbindelse en pligt til at oplyse forældre om, at efterlevelse af forældreplæg er en betingelse for at modtage den boligstøtte, der vedrører det pågældende barn.

3. Instituttets bemærkninger til lovforslaget

3.1. 225 timers regel

Det følger af artikel 9 i FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (ICESCR), at staterne anerkender ethvert menneskes ret til social tryghed, herunder socialforsikring. Endvidere følger det af ICESCR artikel 11, stk. 1, 1. pkt., at staterne anerkender ethvert menneskes ret til en levelfod, som er tilstrækkelig for vedkommende selv og vedkommendes familie, herunder passende ernæring, beklædning og bolig og til fortsat forbedring af vedkommendes levevilkår. Det følger endvidere af ICESCR artikel 2, stk. 1, sammenholdt med artikel 9 og 11, stk. 1, 1. pkt., at staterne er forpligtet til i videst mulig udstrækning og ved alle egnede midler, herunder især lovgivningsforanstaltninger, at træffe forholdsregler med henblik på den fremadskridende fulde virkeliggørelse af de pågældende rettigheder. Herudover indeholder konventionens artikel 2, stk. 2, et accessorisk diskriminationsforbud, idet staterne er forpligtet til at garantere, at de i konventionen anførte rettigheder gennemføres uden forskelsbehandling af nogen art i henseende til race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling.

FN's konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination (ICERD) indeholder i artikel 5, e), IV), et forbud mod diskrimination på grund af race, hudfarve, afstamning eller national eller etnisk oprindelse i relation til blandt andet retten til social tryghed og sociale ydelser.

Med hensyn til rettigheder vedrørende sociale ydelser gælder endvidere det accessoriske diskriminationsforbud i artikel 14 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), jf. artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK. Der kan herved henvises til Stec m.fl. mod Storbritanien, afgørelse af 6. juli 2005, hvori det blev fastslået, at sociale ydelser,

hvad enten de er betinget af forudgående indbetaling af bidrag eller ej, er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK.

Diskriminationsforbuddene indebærer, at forskelsbehandling er ulovlig (diskriminerende), hvis forskelsbehandlingen er usaglig eller uproportional. Omvendt er en forskelsbehandling lovlig, hvis den er saglig og proportional. Forskelsbehandling kan komme til udtryk enten direkte eller indirekte. Indirekte forskelsbehandling foreligger, hvis en umiddelbart neutral betingelse rammer f.eks. ikke-etniske danskere hårdere end etniske danskere.

Instituttet skal bemærke, at SFI-undersøgelsen fra juni 2008 "300-timers-reglen: Betydningen af 300-timers-reglen for gifte kontanthjælpsmodtagere" viser, at 95 pct. af de interviewpersoner, der i 2007 fik frataget kontanthjælp grund af 300 timers reglen og 90 pct. af de interviewpersoner, som på grund af 300 timers reglen var i risiko for at miste kontanthjælp, ikke var født i Danmark.

På baggrund af SFI-undersøgelsen er der efter instituttets opfattelse grundlag for nærmere at undersøge, om den foreslåede 225 timers regel indebærer indirekte forskelsbehandling af personer med anden etnisk oprindelse end dansk i forhold til etniske danskere, og hvis dette er tilfældet, at overveje, om forskelsbehandlingen er proportional, jf. herved ICESCR artikel 2, stk. 2, jf. artikel 9 og 11, ICERD artikel 5, e), VI), samt EMRK artikel 14, jf. artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK.

- Instituttet anbefaler på den baggrund, at der tilvejebringes statistiske oplysninger på området til belysning af, hvilke befolkningsgrupper der i praksis omfattes af den foreslåede 225 timers regel.
- Instituttet anbefaler endvidere, at virkningerne af den foreslåede 225 timers regel overvåges, herunder om reglen rammer personer med anden etnisk oprindelse end dansk hårdere end etniske danskere.

Instituttet skal endvidere bemærke, at instituttet efter genovervejelse finder det legitimt at stille krav som det foreslåede over for personer med arbejdsevne uden samtidig at stille samme krav over for personer uden arbejdsevne.

3.2. Bortfald af boligstøtte ved bortfald af børne- og ungeydelsen

Afgørelser om forældre- og ungepålæg træffes af kommunerne og ved manglende efterlevelse af et pålæg, træffes afgørelsen om sanktion – bortfald af børne- og/eller ungeydelsen samt boligstøtte – tillige af kommunerne. Afgørelserne kan påklages til det

sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

- Institutet anbefaler af retssikkerhedsmæssige hensyn og af hensyn til gennemsigtighed for borgeren, at klageadgangen til det sociale nævn i forbindelse med afgørelser om bortfald af boligstøtte omtales udtrykkeligt i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Institutet skal endvidere bemærke, at afgørelser om forældre- og ungepålæg kan udgøre indgreb i blandt andet retten til privatliv og selvbestemmelsesret, som beskyttet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 8, stk. 1, og at en afgørelse om forældre- eller ungepålæg for at være lovlig i sådanne tilfælde kræver, at pålægget er nødvendigt og proportionalt i det konkrete tilfælde, jf. EMRK artikel 8, stk. 2.

Institutet skal endelig fremhæve, at en afgørelse om at stoppe udbetaling af børne- og/eller ungeydelse og boligstøtte, bør administreres under hensyn til barnets tarv, jf. herved artikel 3, stk. 1, i FN's konvention om barnets rettigheder, hvorefter barnets tarv skal komme i første række i alle foranstaltninger vedrørende børn. Det bør således undgås, at i forvejen ressourcetsvage forældre bliver stillet så ringe økonomisk set, at et barns vilkår derved bliver svækket i en grad til skade for barnet.

Der henvises til j.nr. 2010-0018467.

Med venlig hilsen

Charlotte Flindt Pedersen
videdirektør